

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

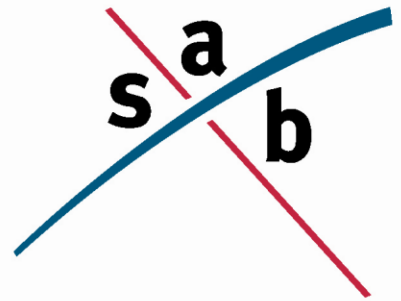
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

memo

aan: Gemeente Landerd
van: SAB
ons kenmerk: STOO/VERK/80803_08
datum: 30 januari 2017
betreft: Actualisatie quick scan in verband met nieuwe Wet natuurbescherming.

INLEIDING

In Zeeland, gemeente Landerd, is de ontwikkeling van een nieuw landgoed genaamd Nabbegat beoogd. Het betreffende plangebied is momenteel in gebruik als agrarisch grondgebied. De gewenste ontwikkeling voorziet in de sloop van enkele stallen, herbestemming van het agrarische bedrijf Nabbegat 9, herbestemmen van de bedrijfswoning Zevenhuis 4, de bouw van maximaal zes woningen, realisatie van een woonzorgcomplex en de ontwikkeling van ongeveer nieuwe natuur.

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient eerst een onderzoek uitgevoerd te worden in het kader van de Wet natuurbescherming (verder Wnb) en eventuele andere betrokken natuurregeling. Uit dit onderzoek moet blijken of met de ingrepen negatieve effecten op beschermde gebieden en soorten te verwachten zijn en of daarvoor respectievelijk een vergunning of ontheffing noodzakelijk is. In 2010 is reeds een quick scan uitgevoerd om de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied te beoordelen. Dit onderzoek werd uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1988 en Natuurnetwerk Nederland. Voorliggende memo vormt een actualisatie (bureaustudie) van dit onderzoek in het kader van de nieuwe Wnb.

Voor deze actualisatie is geen veldbezoek op locatie uitgevoerd. Het veldbezoek dat in 2010 voor de quick scan Flora- en faunawet is uitgevoerd volstaat hier. De effectbeoordeling is uitgevoerd op basis van verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna NDFF) en het eerder verrichte veldbezoek in het plangebied.

Het plangebied ligt in Zeeland, gemeente Landerd, provincie Noord-Brabant. In de huidige situatie is het landgoed in gebruik als agrarisch grondgebied en wordt ook overeenkomstig beheerd. Aanwezig zijn zowel graslandpercelen als percelen met mais en aardappels. Ook staan in het plangebied een zestal agrarische opstallen die gesloopt zullen worden. Het betreft voornamelijk oude varkensstallen die grotendeels niet meer als zodanig in gebruik zijn. De agrarische gronden zijn over het algemeen zeer voedselrijk, met name de maisakkers. De omgeving van het plangebied bestaat voornamelijk uit agrarisch grondgebied met een vrij lage natuurwaarde. Verder ligt ten westen van het plangebied het bosgebied behorende bij het natuurgebied Maashorst.

Navolgende afbeelding geeft de globale begrenzing van het plangebied weer.

Afbeelding 1: globale ligging plangebied (luchtfoto: Google Earth, bewerking SAB)

GEBIEDSBESCHERMING

Op grond van artikel 2.1 van de Wnb kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijngebied, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Wnb draagt Gedeputeerde Staten daarnaast op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd ecologische hoofdstructuur of natuurnetwerk Nederland. De bescherming van dit natuurnetwerk wordt geregeld bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen. *Locatie woningen en woonzorgcomplex (blauw) in het ganzenfoeragegebied.*

Voor wat betreft gebieden beschermd middels de voormalige Natuurbeschermingswet 1998 verandert er niks wezenlijks in het kader van de Wnb, behalve dat de beschermingsstatus van beschermde natuurmonumenten vervalt. De conclusie van de eerder verrichte quick scan –die luidt dat, gezien de tussenliggende elementen (bos en wegen), de bebouwing (verstoring) en de afstand zijn zowel directe als indirecte negatieve effecten van de plannen op het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied niet te verwachten, - blijft daarmee gehandhaafd.

Wat betreft gebiedsbescherming middels Natuurwerk Nederland (hierna: NNN) verandert er niks wezenlijks in het kader van de Wnb. De conclusie van de eerder verrichte quick scan blijft daarmee gehandhaafd. In deze quick scan werd gesteld dat met de realisatie van nieuwe woningen verstoring van al verstoord bosgebied in NNN plaatsvindt. De ontwikkeling van nieuwe natuur compenseert deze verstoring. Wel zijn zo veel mogelijk geclusterd om de huidige verbinding van de agrarische gronden met het bosgebied zoveel mogelijk te handhaven en de barrière zo klein mogelijk houden. Hierbij moet men denken aan het toepassen van rastering zodat soorten langs de woningen geleid worden en het onverstoorde laten van de groene zones tussen de woningen (door aanplant van dicht struweel aan de

randen). Verder moet verlichting van de doodlopende weg met lantaarnpalen die veel lichtuitstraling veroorzaken voorkomen worden. Gedacht moet worden aan oriëntatieverlichting in de vorm van lage paaltjes.

SOORTENBESCHERMING

Achtergrondinformatie

Hieronder volgt een beschrijving van de wijze waarop de bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wnb.

Zorgplicht en verboden

Op basis van artikel 1.11 van de Wnb geldt voor al de in het wild levende soorten altijd de zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Naast de zorgplicht is voor een aantal soorten door middel van verboden een aanvullend beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1-3.4), voor habitatrictlijnsoorten (artikelen 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Vogelrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Habitatrictlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrictlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrictlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten

Naast de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden deze soorten opzettelijk te doden of te vangen, om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om de plantensoorten opzettelijk te ontwortelen of te vernielen.

Opzetvereiste

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing

Provinciale staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. De provincie Noord-Brabant verleent voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wild zwijn, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker, middelste groene kikker. Daarnaast geldt als tijdelijke overgangsregeling, tot 1 oktober 2017, een vrijstelling voor de soorten bunzing, hermelijn en wezel.

Daarnaast zijn de eerder beschreven verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de vogelrichtlijnsoorten, de habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna

Tot slot kunnen gedeputeerde staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor vogelrichtlijnsoorten en habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.

Effectbeoordeling

In navolgende paragrafen wordt per soortgroep beoordeeld of het eerder verrichte onderzoek in het kader van de flora- en faunawet nog actueel is onder de nieuwe Wbv.

Vaatplanten

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF zijn de afgelopen tien jaar in de buurt van het plangebied geen vaatplanten waargenomen met een strikte beschermingsstatus volgens de Wnb. Het veldbezoek gaf daarnaast ook geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van beschermde vaatplanten. Op basis van het gebruik van het plangebied en de afwezigheid van natuurlijke biotopen (zoals moerassen, hoog- of laagveengebieden en schrale graslanden) is de aanwezigheid van strikt beschermde vaatplanten niet te verwachten. Negatieve effecten van het plan op strikt beschermde vaatplanten zijn niet waarschijnlijk.

Grondgebonden zoogdieren

Net als onder de Flora- en faunawet is onder de Wnb de das een beschermde diersoort. Wel geldt onder de Wnb niet langer een verbod voor het verstoren van verblijfplaatsen van deze soort. Het opzettelijk vernielen of beschadigen van een verblijfplaats is echter nog steeds verboden. Voor deze soort blijft daarmee de conclusie uit de eerder verrichte quick scan van toepassing. De das heeft een vaste rust- en verblijfplaats in de bossen ten zuiden van het plangebied en gebruikt de agrarische gronden rondom als foerageergebied. Met het bebouwen van de bosrand is sprake van (indirecte) aantasting van een verblijfplaats en aantasting van de verbinding met foerageergebied. Voor deze soort moeten daarom mitigerende maatregelen getroffen te worden om overtreding te voorkomen. Mogelijk dient een ontheffing aangevraagd te worden voor de omgang met de das. Om de mitigerende maatregelen werkbaar en optimaal te maken, wordt geadviseerd de actieve wissels en foerageergebieden in kaart te brengen door middel van nader onderzoek. Hierbij is van belang om te weten of de dassen gebruik van de noordelijke weidegronden, de zuidelijke weidegronden en of de wissels over de gronden lopen waar de woningen komen. Met deze gegevens kan bepaald worden wat de beste manier is om de verbinding met het foerageergebied te behouden. Nader onderzoek kan jaarrond uitgevoerd worden, mits de temperatuur in de winter voor langere tijd niet onder de 10 graden komt.

Naast de soorten die middels de Flora- en faunawet beschermd waren, zijn ook de bunzing, hermelijn en wezel beschermd in Noord-Brabant middels de Wnb. Wel geldt daarbij voor deze soorten een tijdelijke overgangsregeling. Tot 1 oktober 2017 zijn de soorten nog vrijgesteld voor ingrepen die men pleegt in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

De afgelopen tien jaar zijn bunzing, hermelijn en wezel niet in de omgeving van het plangebied waargenomen. Deze soorten hebben echter een verborgen levenswijze, komen vrij algemeen voor in dit deel van Nederland en leven ook in een agrarisch landschap. Op basis van het veldbezoek en de kenmerken van het plangebied is niet op voorhand uit te sluiten dat deze soorten hier aanwezig zijn. Wanneer na 1 oktober 2017 werkzaamheden in het plangebied worden uitgevoerd waarbij mogelijke verblijfplaatsen van deze soorten zouden kunnen worden beschadigd, zoals het verwijderen van takhopen of het slopen van gebouwen, zou sprake kunnen zijn van een overtreding van de Wnb. In dat geval adviseren wij u om nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van bunzing, hermelijn en wezel om vast te stellen wat de functie van het plangebied is voor deze soorten.

Vleermuizen

Voor wat betreft vleermuizen verandert er niks wezenlijks onder de Wnb. De conclusie uit de eerder verrichte quick scan blijft daarmee gehandhaafd. Negatieve effecten van het plan op vleermuizen worden niet verwacht.

Vogels

Het is ook onder de Wnb verboden nesten van vogels te beschadigen. Daarnaast is verstoren van vogels verboden wanneer dit van wezenlijke invloed is op de instandhouding van de betreffende vogelsoorten. De conclusie met betrekking tot vogels verandert hierdoor niet wezenlijk ten opzichte van de conclusie uit de eerder opgestelde quick scan flora en fauna. Huismus en boerenzwaluw broeden in de te slopen stallen. Met het slopen van stallen vindt aantasting van verblijfplaatsen van de jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus en de nestplaatsen van boerenzwaluw plaats. Voor huismus moeten mitigerende maatregelen getroffen te worden om overtreding van wet te voorkomen. Voor de boerenzwaluw vindt geen overtreding van de wet plaats, mits buiten het broedseizoen gewerkt wordt.

Verder kunnen bij de start van werkzaamheden in het broedseizoen nesten worden aangetast. Werkzaamheden dienen daarom plaats te vinden buiten het broedseizoen of tijdens het broedseizoen, als broedende vogels binnen en in de directe omgeving van het plangebied uitgesloten kunnen worden.

Reptielen

Voor wat betreft reptielen verandert er niks wezenlijks onder de Wnb. De conclusie uit de eerder verrichte quick scan blijft daarmee gehandhaafd. Reptielen worden niet in het plangebied verwacht en negatieve effecten op deze soortgroep zijn daardoor niet te verwachten.

Amfibieën

Voor wat betreft amfibieën verandert er voor Noord-Brabant niks wezenlijks onder de Wnb. De conclusie uit de eerder verrichte quick scan blijft daarmee gehandhaafd. Strikt beschermde amfibieën worden niet in het plangebied verwacht en negatieve effecten op deze soortgroep zijn daardoor niet te verwachten.

Vissen

Binnen het plangebied is geen permanent open water aanwezig. De aanwezigheid van strikt beschermde vissen is daardoor uitgesloten.

Insecten en andere ongewervelden

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor zoals heiden en venen. In het betreffende plangebied is geen sprake van een dergelijke stabiele leefomgeving en de juiste leefomstandigheden voor dergelijke soorten. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

CONCLUSIE

Men is voornemens om bij Nabbegat, gemeente Zeeland, een nieuw landgoed te ontwikkelen. In 2010 is reeds een quick scan uitgevoerd om de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied te beoordelen. Dit onderzoek werd uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. Deze memo vormt een actualisatie van dit onderzoek in het kader van de nieuwe Wnb.

De conclusie van de eerder verrichte quick scan –die luidt dat de ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en het NNN geen gevolgen heeft voor de haalbaarheid van het plan- blijft onveranderd onder de Wnb.

Inzake soortenbescherming worden strikt beschermde vaatplanten, reptielen, amfibieën, vissen, insecten en overige ongewervelden niet in het plangebied verwacht. Wel zijn broedende vogels in het plangebied te verwachten, waaronder een soort met een jaarrond beschermde nestplaats, de huismus. Om overtreding van de Wnb te voorkomen dienen voor de huismus mitigerende maatregelen getroffen te worden en dienen werkzaamheden waarbij nesten kunnen worden beschadigd buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden. Het plangebied ligt daarnaast direct nabij een verblijfplaats van de das. Voor deze soort moeten daarom mitigerende maatregelen getroffen te worden om overtreding te voorkomen. Mogelijk dient een ontheffing aangevraagd te worden voor de omgang met de das. Om de mitigerende maatregelen werkbaar en optimaal te maken wordt geadviseerd de actieve wissels en foerageergebieden in kaart te brengen door middel van nader onderzoek. Tot slot vormt het plangebied mogelijk leefgebied van bunzing, hermelijn en wezel. Voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt voor deze soorten tot 1 oktober 2017 een vrijstelling van de verboden van de Wnb. Wanneer na 1 oktober 2017 werkzaamheden in het plangebied worden uitgevoerd waarbij mogelijke verblijfplaatsen van deze soorten zouden kunnen worden beschadigd, zoals het verwijderen van takhopen of het slopen van gebouwen, adviseren wij u om nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van deze soorten.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

SAB, 2010. Flora- en faunarapportage. Zeeland, Landgoed Nabbegat. Project 80803. SAB, Arnhem.

Websites:

- www.ravon.nl
- www.ndff.nl
- www.floron.nl
- www.vleermuis.net
- www.vogelbescherming.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.waarneming.nl
- www.telmee.nl
- www.utrecht.nl